

MUZEUM VÝCHODNÍCH ČECH
V HRADCI KRÁLOVÉ

4

VITRÍNA

2010 INFORMAČNÍ A PROGRAMOVÝ BULLETIN

EXPOZICE

KRÁLOVSKÉ MĚSTO NAD SOUTOKEM

Hradec Králové od počátku osídlení do stavby pevnosti

Hradec Králové je místem s dlouhou historií, která nepostrádá dramatická období a zvraty. V expozici jsou představeny nejstarší dějiny královského města od pravěku až do poloviny 18. století. Jedním z hlavních unikátů je model města před rokem 1420. Zahájením stavby pevnosti v roce 1766 expozice symbolicky končí. Stoletím „pevnostního období“ a dobou „salonu republiky“ se zabývá expozice Od pevnosti k salonu republiky.

OD PEVNOSTI K SALONU REPUBLIKY

Dějiny architektury města Hradce Králové od poloviny 18. století do počátku druhé světové války

Osudový zlom ve vývoji významného středověkého města nastal v polovině 18. století, kdy byl Hradec Králové postupně přestavěn ve vojenskou pevnost. Druhým přelomovým okamžikem se stala porážka Rakušanů v bitvě na Chlumu v červenci 1866, která otevřela cestu nejen ke zrušení a postupnému bourání pevnosti, ale i pozdějšímu unikátnímu rozvoji města v moderní urbanistický celek meziválečného období. Expozici dominují dva modely města Hradce Králové, v prvním případě model od Františka Žaloudka z let 1908-1916 zachycující podobu vojenské pevnosti v roce 1865, ve druhém model města z roku 2000, který dokumentuje zejména období tzv. Salonu republiky.

VÝSTAVY

do 25. dubna 2010

NOVÉ OBJEVY FAUNY A FLÓRY V JEZERNÍCH PÁNVÍCH MLADŠÍCH PRVOHOR

Činnost Muzea východních Čech je v oblasti paleontologie v posledních několika letech zaměřena na výzkum fauny permských usazenin podkrkonošské pánve a boskovické brázdy. Tento výzkum je prováděn v rámci grantových projektů podporovaných Ministerstvem Kultury ČR a Grantovou agenturou ČR. Hlavním cílem projektů je studium paprskoploutvých ryb mladších prvohor. Spolu s těmito rybami se však podařilo objevit ve vrstvách starých téměř 300 milionů let velké množství další fauny a flóry. Na výstavě jsou poprvé prezentovány veřejnosti nejlepší ukázky z velkého souboru fosilií, včetně zcela nově objevených druhů paprskoploutvých ryb, obojživelníků a trnoploutvých rybovitých obratlovců. Výstava je doplněna několika obrazovými rekonstrukcemi vyhynulých zvířat v podání našeho významného malíře Jana Sováka, žijícího nyní v Kanadě, který se specializuje právě na zobrazení fosilních živočichů a prostředí, ve kterém žili. Důležitou součástí výstavy jsou ukázky výsledků preparačních metod paleontologického materiálu používaných v našem muzeu.

do 26. září 2010

ZVONAŘSTVÍ

Kampanologická sbírka Muzea východních Čech v Hradci Králové

Výstava prezentuje kampanologickou sbírku královéhradeckého muzea, která obsahuje přes jedenáct set kusů sbírkových předmětů dokumentujících regionální zvonařství od 15. do počátku 20. století. Převážně se jedná o sádrové kopie zvonů a jejich částí, které byly rekvírovány v průběhu 1. světové války na území východních Čech. Tím, že originály zvonů již neexistují, má dnes sbírka nenahraditelnou historickou hodnotu. V doprovodné části výstavy je návštěvníkům audiovizuálními prostředky přiblíženo zvonařství i jako pravděpodobně nejnáročnější řemeslo středověku, které se v téměř nezměněné technologické podobě dochovalo až dodnes.

do 30. prosince 2010

SECESE

Secese, označovaná také jako Jugendstil, Art Nouveau, Modern Styl, je posledním z univerzálních mezinárodních výtvarných slohů, který na konci 19. a začátku 20. století výrazně ovlivnil módu i životní styl. Vtiskl charakteristické rysy architektuře, výtvarnému a především užitému umění i literatuře. V této době bylo vytvořeno nespočetně děl s vysokou uměleckou hodnotou, ale i předmětů denní potřeby.

Muzeum východních Čech v Hradci Králové na výstavě „Secese“ představuje veřejnosti významný soubor exponátů z této doby. Jeho základ tvoří předměty získané na přelomu 19. a 20. století „Průmyslovým muzeem v Hradci Králové“, který je průběžně doplňován až do současné doby. V prostoru lapidária je vystaveno sklo, porcelán a keramika, šperky, práce z kovů i ukázky módy a nábytku.

MUZEUM VÝCHODNÍCH ČECH V HRADCI KRÁLOVÉ

ŘEDITELSTVÍ, KNIHOVNA, EXPOZICE A VÝSTAVY
Eliščino nábřeží 465, 500 01 Hradec Králové
tel./fax: 495 512 462, 495 512 391-92, 495 512 899, e-mail: info@muzeumhk.cz, www.muzeumhk.cz

ODBORNÁ ODDĚLENÍ
Opletalova 334, 500 01 Hradec Králové
tel.: 495 514 624, 495 514 631, 495 518 473, fax: 495 514 843

Muzeum je otevřeno denně mimo pondělí od 9 do 17 hodin.
Vstupné: dospělí 50 Kč, děti a slevy 20 Kč, rodinné vstupné 100 Kč.
Knihovna je pro badatele otevřena v pondělí a ve středu od 9 do 12 a od 13 do 17.30 hodin,
on-line katalog na www.muzeumhk.cz/knihovna.

PAMÁTNÍK BITVY 1866 NA CHLUMU

Chlum čp. 66, 503 12 p. Všešary
tel.: 495 447 058, e-mail: chlum@muzeumhk.cz, www.chlum1866.cz

Muzeum je od 1. listopadu 2008 z technických důvodů uzavřeno.
Vyhlídková věž zůstává v provozu od 1. dubna do 31. října denně mimo pondělí od 9 do 12 a od 13 do 17 hodin.
Vstupné: dospělí 15 Kč, děti a slevy 5 Kč.

NOVÁ VÝSTAVA

od 30. dubna 2010 do 10. října 2010

IKONY

Výstava představuje veřejnosti poprvé část souboru ikon a dalších liturgických předmětů, které byly do sbírek Muzea východních Čech v Hradci Králové získány převážně v polovině devadesátých let minulého století. Jednotlivé ikony a ostatní drobný materiál pocházejí většinou z 18. a 19. století. Vystavené předměty reprezentují řadu typických motivů ruského ikonového malířství, mezi kterými nechybí zpodobnění Krista, Bohorodičky a některých světců uctívaných východními větvemi křesťanství. I když celý soubor přirozeně tvoří pouze nepatrný zlomek produkce dobového ruského malířství, přesto ho lze považovat za jeho reprezentativní průřez.

PŘEDNÁŠKY A KULTURNÍ AKCE

čtvrtek 8. dubna od 18 hodin

Vladimír Lemberk

JIŽNÍ ČÍNA – SNĚDENÁ ZEMĚ

Cestovatelský oříšek - tajemná Říše Středu, kde se nedomluvíte. Svérázná architektura, mystická krajina Měsíčních hor, tržnice s nabídkou neuvěřitelných jídel, národnostní menšiny v pestrých krojích, geologické a přírodní zajímavosti, od hranic s Barmou až po mrakodrapy Hong-Kongu. Bloudění v opuštěných horách na pomezí Tibetu, travertinové kaskády, vyhaslé sopečné kužele a horké prameny. Nejlidnatější země světa poznávaná s batohem na zádech.

středa 14. dubna od 18 hodin

Jiří Hruška

SEVERNÍ AMERIKA

Postřehy z cestování po východu USA a Kanady, přírodní zajímavosti (národní parky USA), některá velká města (New York, Boston, Washington D.C.), turistika, fauna a flóra, lidé.

úterý 27. dubna od 17 hodin

Mgr. Miroslav Beran

KOŽNATKY (Dermocybe) V ČESKÉ REPUBLICE

Které druhy rostou v České republice a jak je rozlišovat.

Tato přednáška si klade za cíl seznámit posluchače s druhy a intraspecifickými taxony podrodu resp. sekce Dermocybe rodu Cortinarius, tzv. kožnatkami či kožohlavy, vyskytujícími se na území České republiky. Jejím ambicí je podat zájemcům návod, jak poznat kožnatky v terénu a rozlišovat je tam na základě morfologie plodnic a autekologie. Autor je mykolog Jihočeského muzea v Českých Budějovicích, člen České vědecké společnosti pro mykologii, člen výboru Evropské asociace pro výzkum pavučinců „Journées européennes du Cortinaire“.

středa 28. dubna od 18 hodin

Libor Turek

ZÁHADNÁ MÍSTA SVĚTA

Vydáme se do Peru za zvláštními obřími obrazci planiny Nazca, z fantastické říše Inků jsem vybral Machu Picchu opředené mnoha tajemstvími. Po anglickém Stonehenge zajedeme do Skotska nejen pátrat v jezeře Loch Ness po tajemném plesiosauru, ale i obdivovat další záhadné stavby.

Při procházce mezi kostrami dinosaurů (v Kanadě v parku Dinosaurů) se zamysleme nad jejich náhlým vyhynutím. V Himálajích budeme pátrat po stopách Sněžného muže, na řeckém ostrově Santorini snad objevíme pozůstatek bájně Atlantidy. Na ostrově Hawaii mezi zkamenělými stromy budeme pátrat po vzniku těchto ostrovů i zdroji energie sopečné činnosti. Vše s autentickými záběry a zajímavým komentářem.

DEN ZEMĚ

Den Země připadající na 22. dubna vyhlásili v roce 1970 američtí studenti s cílem podpořit přijetí nových ekologických zákonů a upozornit na kritický stav přírody naší planety. Od roku 1990 v tomto období nabízí i naše muzeum programy pro školy, zájemce a přátele přírody z řad veřejnosti.

sobota 17. dubna 2010

DEN ZEMĚ V PŘÍRODNÍ PAMÁTKĚ NA PLACHTĚ

V sobotu 17. dubna 2010 od 9 hodin se uskuteční již tradiční brigáda v přírodní památce Na Plachtě na Novém Hradci Králové, která je pořádána v rámci aktivit ke Dni Země. Akci pořádají Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, krajské středisko Hradec Králové a Muzeum východních Čech s podporou ČSOP Jaroměř, ochrannářského oddílu Svižník z Hradce Králové a Biskupského gymnázia Bohuslava Balbína v Hradci Králové.

Cílem naší společné práce bude odstranit náletové dřeviny na písčinech a v okolí vodních ploch a čištění zanesených tůňek. Sraz je v 9 hodin na hrázi rybníka Plachta. Účastníci by měli mít vhodné oblečení, vlastní nářadí (rukavice, pilky, nůžky, sekery, hrábě) a občerstvení (pití, uzeninu na opečení apod.). Aktivní pomoc této jedinečné lokality je vítána.

středa 21. dubna od 18 hodin

přednáškový sál historické budovy muzea

PŘÍRODNÍ PAMÁTKA NA PLACHTĚ – SOUČASNOST A BUDOUCNOST

Dvě prezentace o unikátní přírodovědecké lokalitě, která je v centru pozornosti ochránců přírody, stavebních firem i občanů Hradce Králové:

1. Flóra a fauna přírodní lokality Na Plachtě

Stručné seznámení s přírodními poměry lokality. Obrazová prezentace zajímavých a ohrožených druhů rostlin a živočichů s odborným výkladem pracovníků přírodovědeckého oddělení muzea.

2. Vize Plachta 2012

Projekt záchrany přírodních hodnot lokality spočívající v propojení, rozšíření a údržbě nejhodnotnějších stanovišť představí Mgr. Martin Hanousek - zoolog Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, středisko Hradec Králové.

Lokalita Na Plachtě patří k maloplošným chráněným územím České republiky s největším počtem druhů rostlin a živočichů. Bylo zde dosud zaznamenáno přibližně 720 druhů vyšších rostlin, 69 druhů mechů, 107 druhů hub a 2250 druhů živočichů. Více než 100 druhů je zvláště chráněno zákony ČR a 19 druhů podléhá celoevropské ochraně. Chráněné území Na Plachtě je situováno na jihovýchodním okraji města Hradec Králové v těsném sousedství městské zástavby. Pro snadnou dostupnost, síť cest v terénu i skutečnost, že běžné rekreační aktivity návštěvníků nejsou v rozporu s ochranou přírodních stanovišť, je lokalita velmi často využívaná pro odpočinek, výuku biologie a ekologie i ochrannářskou osvětu. Od roku 2004 k tomu účelu slouží naučná stezka, kterou tvoří 8 stanovišť v terénu.

V současné době se expandující městská zástavba přiblížila k severním hranicím přírodní památky, záměry na další výstavbu sídliště, skladišť a administrativních budov přímo i nepřímo ohrožují přírodní hodnoty území. Rozloha současné přírodní památky je za těchto okolností pro dlouhodobou ochranu unikátních biotopů nedostatečná. Ochrannářské instituce proto požadují rozšířit chráněné území o plochy, které tvoří lokalitu Na Plachtě funkční celek a navrhuji jeho začlenění do sítě celoevropsky chráněných území Natura 2000.

